

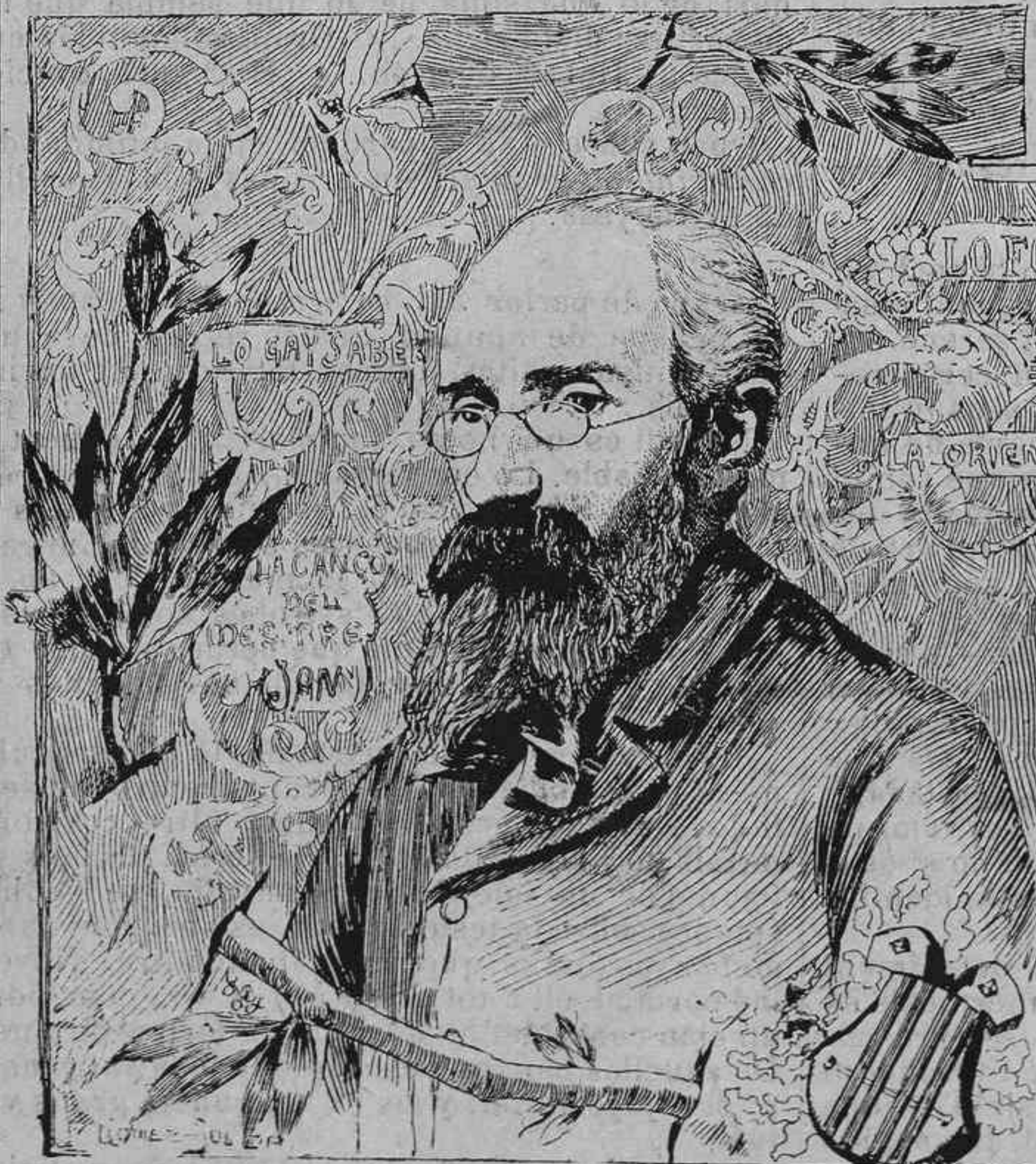

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pesseta.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

FRANCESCH PELAYO BRIZ.

Fou un escriptor de nervi
que fomentá activament
la literatura patria,
consagrantli 'l seu talent.
May va reposar sa ploma,
may va parar de lluytá
y morí sent un apóstol
del llenguatge catalá.

NOVELLI.

INTIMITATS.

En la gloriosa campanya de 51 dies tan fecunda en sorpreses, hém anat presentant al gran, al incomparable artista sobre las taulas, executant cada dia un tipo distint, més que distint antitètic, menos los dies que 'n presentava dos. ¡Y quins tipos! Reals, vius, tots de una pessa, fins al extrém de no poderse explicar en un home sol tanta flexibilitat, tanta ductilitat, un esperit de observació tan certer y una abundancia de medis tan pasmosa.

Avuy ja no podém dir al públich:—Váginlo á veure... vagin á admirar á aquest prodigi!..

Novelli doná diumenje sa darrera funció y 'l dilluns prengué 'l tren per restituirse al seu país. ¡Fellis viatge!

Foren las del diumenje duas funcions que formarán época, la de la nit sobre tot. A la tarde havia tingut un éxit de riallas y de llágrimas; de riallas ab la *Familia Barilloti*, de llágrimas ab lo monólech *Simplicitá*, capás de conmouré á las pedras. Pero á la vetlla lo teatro estava brillant, formant part del numerós y escullit concurs las personas més notables en lo cultiu de las lletras, de las arts, de las ciencias y las figuras més distingidas de la bona societat. Estava com devia haver estat, y no estigué, en totas las funcions; com lo gran artista mereixia qu' estés sempre.

¡Pero, qué s' hi ha de fer! Fins tractantse de una celebritat tan legítima, hi havia per part de molts la excusa acostumada:

—¡Lo *Teatro Lirich* es tan lluny!...

Sos admiradors hauriam anat á sentirlo al cim del Tibi-Dabo... fins aquells que no gastém carruatje Pero no tothom sacrifica la comoditat material als goigs del esperit.

Y per molta gent lo *Teatro Lirich* resulta desavinent.

Una senyora deya un dia:

—Es un teatro molt hermós; quan hi soch no me 'n mouria; pero que hi vol fer, si es tant amagat que per trobarlo s' ha de cridar al sereno...

Novelli no se 'n sabia avenir, y en certs moments de amargura, confessava als seus íntims lo disgust qu' experimentava. Res havia de importarli baix l' aspecte del interés, ja que venint contractat, lo mateix guanyava ab lo teatro plé que poch concorregut; pero ell, com tot artista verdader tē sobre 'l teatro una teoria sumament exacta.

—Tot espectacle teatral—deya un dia—'s compon de tres elements essencials: l' obra, 'l públich y l' actor. Aquests tres elements compenetrantse forman un conjunt homogéneo. No basta que una obra siga bona, si no es bēn interpretada, y la interpretació no pot correspondre al valor de una obra, si entre l' actor y 'l públich no s' estableixen aquells corrents misteriosos de identificació qu' engendran los grans éxits.

A despit de aquesta teoria, y del defalliment del gran artista, manifestat en los intermedis de certas nits solitarias, Novelli estava sempre admirable. Ni un sol dia se li conegué cansanci ni desapego. Lo difícil per ell hauria sigut lo que per altres actors es la regla general. De alguns se diu que se 'ls ha de anar á veure quinze dias seguits per trobarlos un dia bē. A Novelli se 'l

troba sempre treballador, sempre disposat, sempre genial.

Lo públich de Barcelona té molt de rutinari, y aixó es lo que Novelli ab tota la seva penetració no acabava de comprendre.

—Diuhem que 'l teatro es lluny—me manifestava un dia—no obstant no es gayre més lluny que l' Espanyol, y al Espanyol hi va la gent. Jo cada nit, quan surto veig un sens fi de cotxes que s' esperen. ¿Me faréu creure á mí, que aquells carruatjes no podrian arribar en menos de dos minuts al *Lirich*?

En efecte, sols á una cega rutina poden atribuirse certas preferencias del públich: la rutina feya que s' omplís lo mateix *Teatro Lirich*, molts anys enrera, quan era *Teatro dels Camps Elisios* y en tot lo Passeig no hi havia una casa; pero ¿qué més? ¿no ha vist tothom l' anomalia de que mentres han viscut y han prosperat los teatros establerts á la dreta del Passeig, los que diverses vegadas han intentat establirse á l' esquerra, han tingut que plegar tots?

Lo nostre públich té molt de remat, tē molt de *mouton de Panurge*.... «¿Dónde vas Vicente? Donde va la gente.» En Vicens no anava á veure al gran artista, perque la gent no hi anava; y no hi anava la gent, perque no hi anava en Vicens.

Per moure al públich barceloní, es menester ingeniarse Un dia la empresa va disposar una funció dedicada á la premsa, y 'l teatro va omplirse: va omplirse tamba 'l dia del benefici de Novelli; y estava si no plé del tot, extraordinariamente concorregut, al despedirse la companyia. ¿Per ventura 'l Novelli de aquests tres dias, no era 'l Novelli de sempre? Era 'l mateix. Pero 'l públich es aixís, sempre amant de lo extraordinari, de lo que sona, de lo que sembla que ha de sortirse de la regla.... «Gran solemnidad artistica... Habrá ovación...» ¿Hi haurá ovació? ¡Anemhil!.

Quan sobre aixó departiam, en la intimitat del *camerino*, lo gran artista arronsava las espatllas ab extranyesa.

Acabo de parlar del *camerino* del artista y bē val la pena de apuntar quatre recorts de aquellas fugitivas visitas íntimas fetas durant los intermedis.

Novelli es un home complert, bēn educat, y molt sociable. Lo conversar li agrada extraordinariamente. Surt cansat del escenari y mentres se muda 'l vestit y 's caracteriza davant del mirall, descansa conversant ab lo mateix foch, ab la mateixa animació que si 's trobés sobre las taulas. Fins crech que 'l dia que perdés aquella especie d' excitació meridional, sas facultats ne valdrian de menos.

Lo mobiliari de son quarto no tē de particular més que un objecte. Destacantse entre un sens fi de perrucas, penjadas á un y altre costat del mirall tocador, com las cabelleras, trofeus de triunfo de un jefe de tribu salvatge, se veuen sempre sobre la testera de la estancia un parell de banyas fósils que simulan una lira. Novelli las porta ab ell á tot arréu ahont va, com porta un clau caragolat al dit xich en forma de anell. De aquellas banyas y de aquella joya *sui generis* n' está joyosíssim, y las hi atribueix grans virtuts.

¡Cosas de italiáns! ¿Quí no tē una superstició ó altra? Lo gran qué es que las supersticions sense

CREUS.

Fransa, sempre generosa,
ha inundat casi de creus
las solapas catalanas,
y s' ha olvidat de 'n Martin
que en la Exposició passada
va treballá ab tanta fé.

En cambi l' insigne Nasi
que n' ha pescat una, ha fet
l' hombrada de no acceptarla
dihent que aixó no es per ell.

Al qui no 'n vol, li regalan;
lo qui 'n desitja no 'n tè...
;Quin mon més ple d' extranyesas
qu' in caos, quin desgavell!...

fer mal á ningú, ajudin, consolin y con'ort'n al
que las alimenta.
Constituheix un espectacle únich veure á No-
velli caracterisantse. Sense més ajuda que la de
las sèvas propias mans, tres ó quatre platets de
vermelló, altrás tantas barras de cosmétich, la
perruca y 'l crepé li bastan pera transformarse
radicalment en menos temps que canta un gall.
Sab enfonzarse 'ls ulls y convertirse en miope,
sab enxiquirse la boca, sab ferse rebeure las gal-
tas, sab donarse 'l matís de tots los tempera-

ments... Se torna biliós, sanguíneo ó linfátich á la mida del seu gust. Un contempla la transformació y ni veientla se l' explica.

Tot aixó ho fa, conversant ab los amichs que 'l rodejan, mercés á la gran facultat que posseheix de dividir l' atenció, fins á un extrém inverossímil.

Sobre aquest particular, poden citarse cassos extraordinaris.

Al eixir á las taulas, de la primera llambregada, veu al públich en conjunt y en detall, desde la primera fila al últim reconet: sab qui es al teatro y qui deixa de serhi.

—¿Cóm es que 't deixas veure tan poch?—deya á un seu amich ab tó de amistosa reconvenció.

—Ja vinch—va dirli aquest per excusarse—lo qu' es que no hi entrat á veure't.

—No digas mentidas: ni ahir, ni avants de ahireras al teatro.

L' amich va posarse á riure. Novelli tenia rahó.

Quan posá 'l *Rabagás*, en l' intermedi del segón acte al tercer, digué al mèu amich Galcerán, que ocupava una butaca de la quinta fila:

—Vosté té un senyor al costat que no li agrada l' obra. Es un senyor ab barba. Dos vegadas li ha parlat al oído, y ab lo moviment dels llabis he vist li deya que l' obra no li agradava.

Era aixís realment. Lo senyor ab barba que havia parlat al oído de 'n Galcerán, era l' amich Parés, duenyo de la galería del carrer de Petritxol.

Y no obstant Novelli que tot ho véu y tot ho observa, y en tot se fixa, está sempre en escena, ficat dintre del personatge que representa: y parla y escolta y dona una tal idea de la realitat, qu' es impossible lograrla sino concentrant tota l' atenció, totas las facultats y tots los medis en lo treball que verifica.

Pero no 'us ne fieu. Quan menos vos mira, 'us estará espiant. Si 'us distrayeu un moment vos ho dirá durant l' intermedi, com vos dirá també:

—¿Cóm t' ha agradat tal ó qual frase!.. Ja he vist, ja, l' efecte que t' ha fet.

Aquesta facilitat de dividir l' atenció sols pot compararse per lo extraordinaria ab la de assimilars'ho tot que posseheix de igual manera. Es un imitador felis de tots los artistas que véu, sigan ó no italiáns, y no obstant quan treballa no se sembla á ningú més.

Lo mateix li passa ab los idiomas: no coneix l' espanyol més que de las curtas temporadas que ha passat aquí ó á Madrid, y 'l parla y l' entent com si hagués passat tota la vida estudiantlo.

¿Quín motiu té per coneixe 'l catalá? Donchs lo coneix. Un amich mèu inseparable va regalarli dos ó tres produccions dramáticas sèvas, genuinament catalanas, pels tipos y especialment pèl llenguatge, materialment empedrat de modismes y de locucions populars. Donchs Novelli agafa la primera escena que li cau á l' ull y la traduheix literalment al italiá, ab una fidelitat pasmosa.

Lo públich que l' ha vist sols sobre las taulas, no pot formarse una idea de aquesta y altrás particularitats de aquest home extraordinari.

L' home íntim es tan admirable com l' artista. La més insignificant de sas conversas val casi tant com la millor de sas escenas.

Diumenje, al despedirse del públich va sentir aquella commoció, que sols experimentan los ho-

mes de cor, en los grans moments. Després de la representació de *Un romanzo parigino*, en que va brodar lo seu paper ab primors inexplicables, y sobre tot després del épich monólech *La huelga dels ferrers*, en lo qual estigué comovedor, lo públich en massa, los senyors á péu dret, las senyoras agitant los mocadors, van tributarli una ovació indescriptible. Novelli, rodejat dels seus artistas, plorava com una criatura.

Ab veu ennuagada va despedirse:—«No vos dich adèu sino á reveure... y promptel!» Una tempestat de aplausos va ofegar la s va veu.

Pochs minuts després s' omplia l' escenari de admiradors del gran artista que anavan á abraçar-lo. Los que havíam sigut confidents dels seus neguits, de las sèvas penas, en las nits d' escassa concurrencia, lo trobarem ab los ulls encare humits, y posants'hi l' índice de abduas mans:

—¡Teniu—deya—per vosaltres son... repartíu-voslas! Y acompanyava la paraula ab l' accionat de fer aspergis sobre nosaltres ab aquellas llágrimas benehidas, fillas de l' emoció més pura.

—Heu dit la paraula qu' esperavam—insinuá un dels concurrents—heu dit que tornariau.

—Sí, tornaré, perque en un moment heu sabut compensarme de totas las amarguras passadas!..

Novelli tornarà.

Avuy deixa sembrada la llevor; quan torni será l' hora de la cullita. Lo públich que sols ha respost en una mínima part, sens dupte per las condiciones especiales del *Teatro Lirich*, no podrá menos de respondre en massa, quan reaparegui en un teatro més apropósit.

Y certament que Novelli, ab sa declamació natural, esclava de la veritat; ab l' exquisit cuydado ab que posa las obras en escena; ab son talent insuperable y ab son modernisme depurat, pot contribuir més que ningú á la educació del públich, encare massa aficionat á las tiradas de versos buidas, al amanerament, á l' afectació, á la canturia, als crits y á las extremituts.

Novelli surará; perque, com dihem los cataláns, *La VERITAT sempre sura*.

P. DEL O.

Á LA MEVA RASPA.

SONET.

Petita, rodanxona y aixerida,
jove, guapa, discreta y endressada,
com tú no trobaria cap criada
per més qu' entre 'l floret fos escullida.

Soch viudo; ma muller, d' aquesta vida
va cansarse al poch temps de ser casada,
y al altre mon va empèndrer la volada
pensant deixarme ab l' ánima afligida.

¡Com s' enganyava! Mentres tú afanyosa
no 'm donguis cap disgust, sino alegrías,
creu que no anyoro la muller perduda.

Una cosa no 'm plau, sols una cosa:
..... La farúm de soldat que fas molts días
quan tornas del sarau de *La Canuda*.

A. PIERA.

LAS DONAS AB CALSAS.

París está completament revolucionat.

L' infelis Boulanger ha quedat reduhit á un zero: ningú s' ocupa d' ell, ni de's seus tarugos.

DEL NATURAL.

Diuen que aquí a Barcelona
hi ha miseria... ¡Malvinatje!
¿Cóm pot ser, si avuy veyém
que tot lo món va en càrruatje?

Y no porque haja obtingut més ó menos vots en las elecciones, sino porque ha sortit un assumpto, un tema de conversació que ha ofegat la xerramenta del general y las extravagancias als seus partidaris.

Figúrinse que 's tracta nada menos que d' un cambi radicalíssim en las modas dels vestits de las senyoras.

Vostés ja 'n tenen alguna noticia. LA ESQUELLA ha tingut l' alta honra de ser lo primer periódich espanyol que ha donat una idea d' aquests extraordinaris figuríns.

Lo que no saben ni 's poden imaginar siquiera es lo barullo, la efervescencia, la conmoció que la cosa ha armat á París y que amenassa escamparse pel resto d' Europa y demés païssos civilisats.

¡Las donas ab pantalons! ¡las donas ab americana! ¡las donas ab barret com lo dels homes!

Ellas ho podrán trobar molt pla y molt cómodo; pero ¿y nosaltres? ¿com l' hem de pendre aquesta invasió, aquest atropello al nostres fueros?

Es lo que diuen los parisiéns:

—Aquesta reforma es la més revolucionaria que s' ha inventat desde que 'l món es món. Es la abolición exterior dels sexes. —

Verdaderament los pobres francesos tenen rahó.

¿Quí distingirà al home de la dona, d' aquí endavant, sobre tot tractantse de la rassa d' homes mitja-cerillas que ara s' usen?

Jo ja tremolo no més al pensar los enredos á que aixó donará lloch.

Anirém pèl carrer y 'ns trobarém ab lo cigarro apagat.

—Jove — dirém á un que passa — ¿vol fer lo favor de donarme un misto?

Lo jove se 'ns quadrará indignat.

—¿Que 's burla de mi? ¿d' ahont vol que 'ls tregui 'ls mistos jo? ¿que 's figura que 'soch d' aquestas que fuman? —

Al sentir *aquestas*, caurém del burro. Lo jove que havém emprés no es altra cosa que una senyoreta que vesteix á l' última moda.

Suposin que l' endamá van en un tranvía.

Lo cotxe 's para y puja un jovenet simpátich y elegant, que 's queda dret á la plataforma.

Vostés desde l' asiento se 'l miran; lo contemplan ab detenció y després d' un minuciós examen se adonan de que es una senyora ab pantalóns.

¿Qué fa un home galán?

S' aixecan y li ofereigen lo seu lloch.

L' altra l' accepta sonrihent y tot assentantse exclama:

—M' ha fet un gran favor, porque estava molt cansat.

¿Cansat? ¡Y donchs! ¿qué no es una dona?

¡Y qué ha de ser! Es un jove, una mica massa femenil, pero al fi home.

Ara no 'ls dich res de la confusió que hi haurá en las oficinas públicas, casas de banys y ferrocarrils.

¡Vajan á concedir reservats de senyoras, sense averiguar previament si las tals senyoras ho son de debó!

¡Deixin entrar senyoretas en lo departament de donas del Astillero, porque després resulti que las senyoretas son senyorets ó vice-versa ó versa-vice!

¡Atrevéixinse á despatxar cédulas, exposantse á fer una planxa cada cinch minuts!

—¿De quina classe gasta la cédula vosté?

—De la miléssima.

—De la undécima voldrá dir.

—Es igual.

—¿Quán paga al mes de lloguer?

—¿Jo? Res.

—Y donchs ¿ab qui está?

—¿Una servidora...?

—¿Cóm s' entén una servidora! ¿Pero qu' es dona ú home vosté!

—¡Ay Reyna Santíssima! Dona... ¿que no 's coneix?

—¡Psè...! ara 'm sembla que sí; pero de moment, aquest bigotet que gasta m' havia extraviat una mica.—

Si un dia 'ns veyém obligats á fer una visita en una casa desconeguda, pera evitar bunyols, no tindrem altre remey que preguntar avants que tot:

—Dispensin.... pero un hom va una mica venut... ¿tindrán la bondat de dirme, de vostes dos, qui es lo senyor y qui la senyora?—

A pesar d' aquestas dificultats y otras moltes que no especifico porque son d' un género un xich relliscós, las donas sembla que no 's volen convence de lo inconvenient de la reforma y l' han aceptada ab entussiasme.

¡Ab quína trassa la defensan! ¡ab quánt enginy saben dorar la píldora per fer veure que aquesta innovació convé més als homes que á ellas mateixas!

—¿Veus?—diu una al seu marit,—tú qu' estás tan gelós de mí, ja podrás viure tranquil quan jo gasti aquest traje.

—¿Per qué?

—Perque semblaré un home y pèls carrers ningú 'm mirará ni 'm tirarà piropos.

Un' altra defensa la reforma baix lo punt de vista económich y ho demostra al seu senyor.

—Sí, home, sí—li diu—llavors no gastarem ni la meytat ab roba. ¿No veus que lo que 'm vingui bè á mi també 't vindrá bè á tú?

—¿Qué vols dir? ¿que potser te figuras que 't permetré que 't posis la roba mèva?

—¡Al contrari home, al contrari! Vull dir que tot lo que jo deixi, t' ho apedassaré y surgiré una mica y tú ho anirás aprofitant.—

Hi ha marits que al sentir semblants ideas s' irritan y diuen deu mil inconveniencias.

Pero n' hi ha d' altres que s' ho prenen ab més calma y hasta hi fan broma.

UNA ADMIRADORA DE LAS PATILLAS.

—¿De qué ploras, Filomena?

Cuyta, explicat, enrahona...

—Ploro... porque don Francisco se 'n ha anat de Barcelona.

Jo 'n sè un, qu' es un pastanaga de marca major, que l' altre día exclamava ab tota frescura:

—¡Diu que ara las donas portarán calsas...! Lo qu' es á la mèva, no li vindrá de nou. ¡Desde l' endemá de casarnos ja se me las va posar!

A. MARCH.

COSAS.

UN GOMÓS Á SCN PARE.

¿Y dejaz, Paztor zanto,
tu grey en ezte vaye hondo, ezcudo,
con zoledad y yanto;
y tú, fumant un pudo,
cap al café te 'n vaz zenz darne un dudo?

UN BUROT DESPREOCUPAT.

Recuerde el alma adormida,
avive el seso y despierte
contemplando
com los matuters sens mida
passan por la Creu Cuberta
contrabando.

UN ASTRÓLECH.

En este mundo traidor
nada hay verdad ni mentira:
tot es segons lo color
de l' ullera ab que un s' ho mira.

UNA MONJA.

¡Qué descansada vida
la del que huye el mundanal ruido,
y deixa arrepentida
la senda de Cupido,
tancantse dins d' un claustro ab un querido!

UN FILOSOP.

Cuando contemplo el cielo
de innumerables luces adornado
y miro hacia el suelo,
exclamo ab desenfado:
—¡Tot això qu' ara has vist es un bolado?

UN CASSA PUBILLAS.

Doquiera que los ojos
inquieta torno en cuidadoso anhelo,
alli sempre 't veig, prenda.
¿Casémnos que tots dos viurém de renda?

UN BANYISTA.

Para mí da la tierra tantos frutos;
nada el pez, paca el bruto, el ave anida,
dos mundos ciñe el mar, luce la luna,
lo sol abrasa y los insectes pican.

JO.

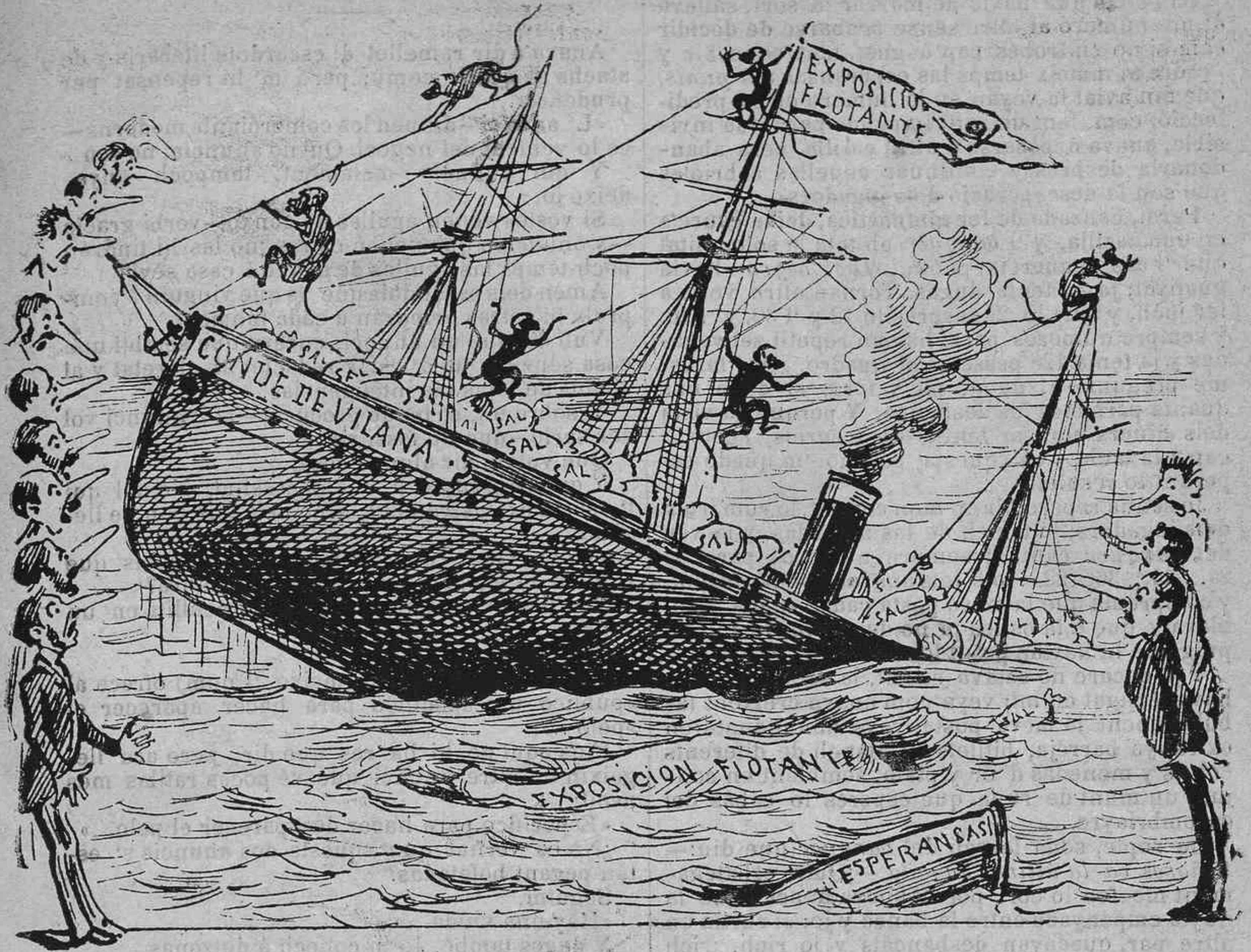
Esto el moro Tarfe escribe
con tanta cólera y rabia
qu' alli hont ell posa la ploma...
alli acostuma á trobarla

M. BADÍA.

LA DARRERA PESSETA.

En aquest mon, uns neixen ab estrella y altres
estrellats: jo soch dels últims. Densá qu' hi soch
que la senyora pega está enamorada de mí.

VEUS VOLÀTILS.

Se murmura que aquest barco
moralment ha naufragat ..
Portant tanta sal com porta
¡potser sí que ha fet salat!

Després de passar totes las maluras propias de la maynada; haverme trencat un bras á consequència de la cayguda d' un arbre; haver rebut una pedrada á l' ull, de *cuyas resultas* ara miro contra 'l govern, y suferit altras desgracias de *menor cuantia*, vaig arribar als vint anys, quedantne solet al mon, sense una persona desinteressada que 'm guiés per entre las escabrositats del camí de la vida, y duenyo d' un capitalet que, sense treballar, podia donarme un bon passament: aixó vol dir que vaig quedar desfermat, sense fré ni bridas, ni ningú que 'm governés.

Y, naturalment, ¿qué va passar? que vaig desbocarme.

Vaig comensar per aficionarme á las rifas; pero may hi tret res. Dich mal: una vegada tenia un dècim de la rifa de Madrid y vaig treure la grossa, pero ¡oh, pega de la més negra! era aquell sorteig que sigué anulat, y com havia pagat ja un *xeflis* als amichs pera celebrar la mèva fortuna, va resultar que encare hi vaig perdre.

Després, á instancias d' un gran amich, segons ell me deya qu' era y que m' ajudava á gastar lo meu, vaig concórrer á las timbas, posant gran carinyo á la ruleta, lo marejador joch, que pèl que 'l veu per primera volta y tè la desgracia, que per mí es una desgracia, de endavinar algún

pleno, y surt ab ganancias de la primera sessió, com vaig sortirne jo, ja pot dir que ha fet á tots y que no parará fins que hagi deixat á dintre de aquella cassola sense fondo, l' última engruna de las sévas esmunyidas butxacas.

Aixís m' ha passat á mí: fora del primer día que vaig guanyar, hi anat sempre, ¡avall! ¡avall! lo mateix qu' un globo aereostàtic quan está enlayrat y se li acaba 'l gas, que no para fins qu' es á terra.

Hi anat al joch provehit dels últims diners, disposat á recuperar, sinó tot, part de lo perdut ó á deixarhi lo poch que 'm quedava. Pero com sempre, desgracias: probava un *pleno*, sortia 'l número del costat; posava á aquest per si repetia, sortia 'l que havia deixat; sino 'm movia repetia 'l sortit, y quan tenia més esperansas en un número, la veu del *banquer* cantava:—*Cero*—que vol dir: ningú guanya, tot queda á casa. Aixís á poca diferencia hi arribat á la darrera pesseta.

¡La darrera pesseta!... ¡ab quín esguart tan trist la contemplava!... Un secret impuls me deya qu' ella havia d' esser lo *llevat* pera la reconstitució de la mèva perduda fortuna. Pensant estava ahont la posaria, quan esmunyintse'm de la má, tot rodolant per sobre de la taula va deixarse caure á dintre del quadro dels *pares*, en lo mateix moment

en que 'l *banquer* entonava lo sacramental.—No va més.

La boleta que havia de marcar la sort, saltava d' un número al altre sense acabar-se de decidir com si no 'n trobés cap á gust, ient concebir y perdre al mateix temps las esperansas als punts, que tan aviat la veyan en lo número de sa predilecció, com, fent un salt, impelida per forza invisible, anava á posarse á altra casilla, pera abandonar-la després y continuar aquellas cabriolas que son la desesperació dels jugadors.

Per fi, cansada de fer gimnástica, deixá caure's en una casilla, y 'l *banquer* ab tota la solemnitat que 'l cas requereix, cantá: —*Diez negro*—havia guanyat; ja 'n tenia dugas. Tornan altra volta á fer joch, y surt lo 2; després lo 12 y 'l 30, y 'l 16, y sempre números pars: havian repetit set vegadas y ja tenia 128 pessetas al quadro. ¿Qué farás? me preguntava, *nada*, pit y fora; si dona uns quants pars més los desbanco. Y perque la vista dels diners no 'm tentés de tréurels, acoto 'l cap á la taula y en aquesta posició 'm quedo esperant lo resultat.

Jo sentia repercutir en mon cervell, lo rum, rum dels jugadors; lo trinch de las monedas, y la veu del *banquer* cantant sempre números pars: lo 24... 14... 36... 22... tots, tots anavan compareixent, y comprenia que la mèva posta cada vegada 's doblava y que á la banca ja no devia quedarhi res, puig que hi havian posat los fondos de reserva.

Y jo encare no estava saciat, la set d' or no se havia apagat en mí; veyia com anava creixent fabulosament la meva posta; veyia amontonats en extranya barreja, bitllets de Banc de diferents colors y monedas d' or y plata, semblant en conjunt un munt de runa que esperés lo cabás del escombriayre...

De sople, sona la veu del *banquer* que diu:—*Señores va la última jugada*.—¿Quin esbategament me feu lo cor! per fi anava á acabar-se la lluyta empenyada entre la banca y jo; si sortia un altre par, quedavan desbancats y jo rich, ¡rich altra volta!.. ¡quina ansietat!.. cada segon que passava sense que la bola fes joch, era pera mí un any... un sigle!.. fins que al últim aquella mateixa veu que tantas vegadas havia ressonat á mas orelles, cantá 'l 4..

Havia guanyat ¡ah!.. ¡quin respir de satisfacció! jo veyia com abocavan tot lo de la banca al meu davant y sentia las exclamacions dels jugadors admirantme; ja anava febrós y tremolench á recullir la posta... quan sento que 'm sacsejan per l' espatlla y al mateix temps una veu gangosa que diu:—¡Ep!.. ¡mestre!.. arriba, que aném á tancar.

M' aixeco tot esvarat y veig als mossos de la casa que apagavan los llums y plegavan la taula...

¡Tot!.. ¡tot havia sigut un somni!.. ¡res més que somni, conseqüencia del meu estat febrós, que al quedarme ab la darrera pesseta, me havia agafat un defalliment que m' obligá á posarme de cap á la taula, quedantm'hi al últim adormit!..

Y al despertar hi vist que la pesseta, causa de somni tan anguniós, la conservava encare, estrentyentla ab tal forza, que las unglas se m' havian clavat al palmell de la má. Y tambalejant, com borrarxo que surt de la taberna després de haver consumit en ví l' últim quarto del seu migrat jornal de la senmana, vaig eixir d' aquell laboratori de desesperacions, sentint las burlas y riallas, que del meu dolor feyan, aquells mateixos mossos de taula qu' en días de fortuna me afalagavan y s' oferían fins al més baix grau de servilisme.

RAMONET R.

RAMELLET... D' ANUNCIS.

Anava á dir ramellet d' escardots literaris y de atachs al sentit comú; pero m' hi repensat per prudencia.

«L' anunci—dihuen los comerciants moderns—es lo vehícul del negoci. Qui no anuncia, no ven.» Y qui anuncia malament, tampoch—anya—deixo jo.

Si vostés venen agullas de ganxo—verbi gracia—y anuncian que venen ostras ¡no las hi tindrán poch temps las agullas de ganxo á casa seva!

Amén dels escándols que 'ls que vinguin á comprals hi ostras armarán á cada moment.

Vull dir que un anunci, encara que sembli una cosa senzilla, ha d' estar redactat ab claretat y al alcans de totas las inteligencias.

Y sobre tot, s' ha de procurar—si l' anunci vol ser serio—que no fassi riure.

Que vulgui dir alguna cosa.

Y que respongui á una necessitat. No del qui l' escriu exclusivament, sino dels que han de llegirlo.

¿Volén veure una restallera d' anuncis que cauhen de plé baix las grapas de la sátira?

Son tots d' un sol periódich y recullits en un sol día.

Comensém.

«Doña... Fulana (suprimeixo 'l nom) ofrece al público un específico para hacer aparecer el pelo...»

Fins aquí no hi ha res que dir; pero ara llegeixin un altre anunci que vé pocas ratllas més avall:

«Específico para hacer desaparecer el pelo...»

¿No es veritat que aquests dos anuncis s' estan pegant bofetadas?

Seguim.

«Hay una viuda...»

Y dugas també. Jo 'n coneix á dotzenas.

«Ha escapado un loro á las 3 de ayer, hora en la que se fugó...»

Primer diu que á las 3 se escapó; després anyadeix que á aquella hora se fugó.

Per ferho més complert podían dir á continuació d' aquest galimatías:—*Lo cual que, tres horas después de medio día, se las guilló.*

Però deixemnos de lloros; torném á las personas.

«Un matrimonio solo, castellano, desea varios caballeros...»

¿Veuhén? Aixó de *castellano* 'ls pot perjudicar molt á aquests anunciants. ¡Qui sab si al nou códic hi ha un article que marca que 'l que 's fiqui á casa d' un castellá queda castellá també! ¡Se 'n diuhén tantas!

«Una joven desea encontrar una familia para estar en su casa sin retribución...»

Aquí m' assaltan dos duptes. Aquesta noya ¿es que no 'n vol pagar ó no 'n vol cobrar de retribució? Y ademés ¿tracta de servir ó vol que la serveixin?

«Una señora alquila salas y alcobas amuebladas á un matrimonio, á señoras ó á caballeros...»

Podía haver dit que ho llogará á qualsevulga y hauria acabat més aviat. ¿No 'ls ho sembla?

«En... tal parte, hay un buen dormitorio para una persona de carácter...»

¡Vaja! ¿volén dir que una persona sense carácter no 'l trobaria bo també 'l dormitori aquest?

L' últim y prou!

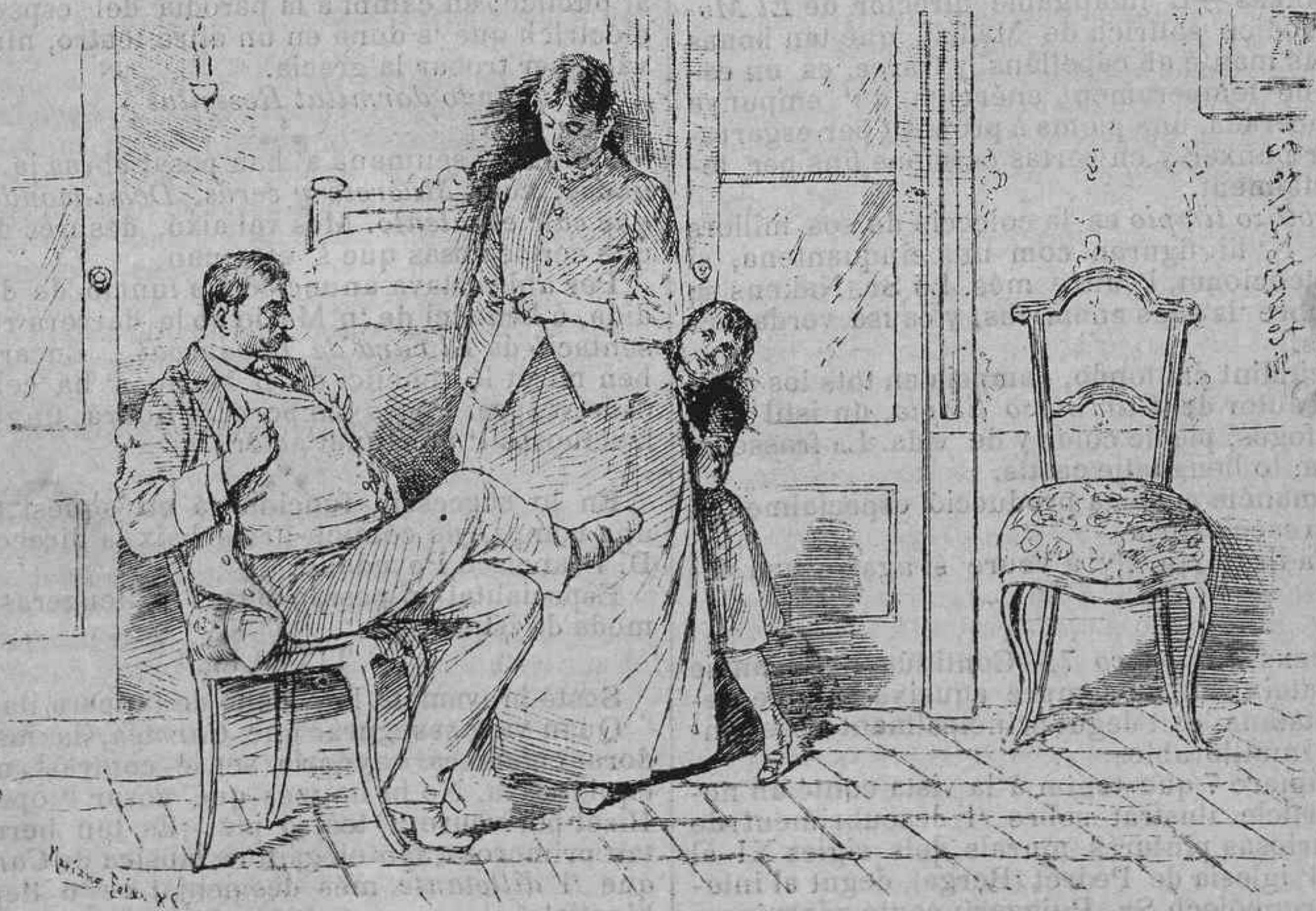
VARIETATS. (Dibuixos de Mariano Foix.)

Lo company del pare: 'l gos.

Lo company de la filla: la nina.

—¿Qué has fet, que t' amagas?

—No senyor que no m' amago; no més li venia à explicar que, sense volguer, li he trancat la pipa.

«Dos pessetas diarias, se darán á quien disponga de 50 duros..»

Bueno; jo dispo de 50 duros. Vingan las duas pesetas diarias.

¿A qué va que no me las donan?

MATÍAS BONAFÉ

FAULA.

LA MASSA.

D' un gran roure del bosch,
una vegada,
esqueixada pèl vent,
caygué una branca.
Grossa y d' arbre tant fort,
fou ben guardada;
y al poch temps vingué á ser
terrible massa.
¡Cóm clavava 'ls tascóns
en las entranyas
d' altrás branques que un temps
l' hi eran germanas!
Mes, ¿á qué ferne cas?
Si d' altre branca
la massa hagués sortit,
res s' hi guanyava.

¡Com que 'l mon es aixís!
¡Ditxós qui es massa!....

X. A. Y.

LLIBRES.

GARROTAZO LIMPIO.—*Colección de artículos* por JOSÉ NAKENS.—L' infatigable director de *El Motín*, periódich satírich de Madrid, que tan bonas relacions manté ab capelláns y frares, es un escriptor de temperament enérgich, qu' empunya ploma acerada, una ploma á propósit per esgarrapar, per punxar y en certas ocasiones fins per ferir mortalment.

Garrotazo limpio es la colecció de sos millors articles. N' hi figuran com una cinquantena, si l' un intencionat, l' altre més. Lo Sr. Nakens se rebat sobre 'ls seus enemichs, y causa verdaders estragos.

Prescindint del fondo, campeja en tots los articles del autor de *Garrotazo limpio*, un istil viu, calent, fogós, ple de color y de vida. La frasse es correcta; lo llenguatge castís.

Recomaném aquesta producció especialment á la gent reaccionaria.

Que la llegeixin... y á veure si agafan una feridura.

L' AVENS.—*Número 7.*—Continúa publicantse ab lo mateix éxit de sempre aqueixa notable revista catalana, éxit degut principalment á sas condicions inmillorables.

Lo número 7 que tením á la vista conté un notable article ilustrat sobre 'l descubrimient de unas curiosas pinturas murals dels sigles XI al XII en l' iglesia de Pedret (Berga), degut al intelligent arqueólech Sr. Puiggarí; conté ademés un hermós quento, titulat *Una cansó* del malaguanyat escriptor Sr. Briz, y una revista bibliográfica. Continúa, ademés, la publicació dels folletíns *Anuari bibliográfich y Cants íntims* de Apeles Mestres.

RATA SABIA.

ASPECTE GENERAL.

De las companyías que han funcionat fins ara, salvada la d' ópera del *Tivoli*, totas haurán acabat quan vejín la llum las presents ratllas.

Se 'n ha anat Novelli; se 'n ha anat Vico; Mario va donar ahir la seva darrera funció. Los artistas de Novedats passan al *Nuevo Retiro*, si com es de creure y d' esperar las autoritats concedeixen la seva venia pera l' obertura del nou teatro... Es á dir: dispersió poch menos que general, cambis de personal, reconstitució de companyías... teatros que 's tancan... y en perspectiva l' existencia durant lo mes de agost de tres ó quatre companyías distintas consagradas totas á la interpretació del género frívol, de xulos y Menegildas, y ratas y guindillas... En fi, alló tan nou, que ja 'ns surt pèls ulls, per las orelhas, pèl nas y per tots los poros.

¡Qué s' hi ha de fer! L' epidemia del mal gust es tan general, que al últim haurém d' esperar que acabi per consunció. Lo mal, á falta de víctimas, se devorará á sí mateix.

Y ara, revistém, com de costúm los escassos successos de la senmana.

ESPANYOL.

Lo benefici de 'n Rossell va proporcionar una entrada á vessar.

La funció tingué més de bufa que de artística. La *Soirée* dels Srs. de la Font Grogga va distreure al públich; en cambi á la parodia del espectáculo eléctrich que 's dona en un altre teatro, ningú li va saber trobar la gracia.

«*Aliquando dormitat Rossellus*»

Durant la senmana s' han posat obras ja conegudas, com *Muèrete y verás*, *Demi-monde*, *Lo que vale el talento*. Mes val aixó, després de tot, que certas cosas que s' estrenan.

Per ahir estava anunciada la funció de despedida, á benefici de 'n Mario ab la darrera representació de *El cura de Longueval*... Encare que ben mirat lo benefici de 'n Mario s' ha celebrat cada vespre. Pocas temporadas haurá tingut tan fructuosas l' afortunat actor.

En lo successiu funcionarà en aquest teatro una companyía cómich-lírica baix la direcció de D. Francisco Povedano.

Especialitat en pessas curtas y lleugeras, á la moda de istiu.

TÍVOLI.

Sosté bravament lo pabelló de l' ópera italiana.

Quan vaig assegurar que *Carmen*, la fascinadora cigarrera reynaría sense contrast, no m' equivocava. No hi ha més que posar l' opera de Bizet per veure 'l teatro plè. ¡Es tan hermosa, tan primorosa, tan elegant la música de *Carmen*, que 'l *dilletante* més desmenjat se 'n llepa 'ls bigotis!

Y després, l' ópera ha sigut posada ab tot esmero: las decoracions son molt bonicas, los trajos apropiats, y en quant al desempenyo ja molt corrent lo dia del estreno, ha anat millorant de representació en representació.

Barcelona en massa desfilará pèl teatro del

GRUPOS DEL PARCH.

— ¡Bè...! però algunas horas del día... ó de la nit, bè deu estar sola.

Tívoli. ¡Es tan cómodo sentir per dos ralets una ópera tan distingida!

NOVEDATS.

Dimars va estrenarse una sarsueleta titulada *Ruiz y C.^a*

Es una producció fluixa, árida y desprovehida de xistes, qu' está basada en un *quid pro-quo* adotzenat y revist un milió de vegadas.

En la música casi tota de carácter francès, hi campeja certa facilitat de factura.

La rahó social *Ruiz y C.^a* me sembla que no farà gayre negoci.

Lo teatro tanca interinament las sèvas portas, á no ser que passin á funcionarhi, alguns dels elements, que á empentas y rodolóns, han treballat fins ara á Calvo y Vico.

ELDORADO.

Benefici de la Calderón ab *Los Rígidos*.

Després benefici de 'n Ricardo Calvo, ab un acte del *Desdén con el desdén*, un' altre acte del *Gran Galeoto* y duas pessas.

Per últim despedida de la companyia y benefici de 'n Vico, ab tres produccions en un acte, en las que més sobressurt: *Arte y corazón*, *La capilla de Lanuza* y *Las sábanas del cura*.

Los tres beneficis van alcansar extraordinaris aplausos.

Lo día 8 inauguració de la companyia cómicolírica, consagrada també al género fresch. Y ab aquesta van tres.

La quarta será la que inauguri 'l *Nuevo Retiro*.

CIRCO EQUESTRE.

Entre 'ls artistas que han debutat á última hora, devém fer especial menció de Mr. Ibbs, clown escéntrich musical, que imita ab la boca un sens

fi de instruments y 's distingeix per la sèva mímica y pèls seus acudits.

Próximament s' estrenará una de aquellas fastuosas pantomimas que donan tan bons resultats á la empresa del Sr. Alegria. Ab dir que 's titula *La casa del ciervo* y que l' época de l' acció 's refereix al reynat de Lluís XIV, n' hi ha prou per esperar un éxit corresponent al rumbo qu' en trajos y decorat sol desplegar l' empresa del *Circo Equestre*.

LOS CONCERTS D' EUTERPE.

Cada día més concorreguts y més celebrats cada día, recordan los bons temps de 'n Clavé, desde que 'ls Srs. Goula pare y fil han pres á pit la rehabilitació de l' obra del immortal músich poeta.

En lo que va donarse 'l día de Sant Jaume tinguerem ocasió de admirar á més del coro *Lo cantor del poble*, que á cada concert ha de repetir-se, un coro nou titulat *Lo cant dels montanyesos* degut també, com l' anterior, al mestre Goula pare, é impregnat de colorit y robustés y una hermosa sinfonía, titulada *Bética*, en la qual lo mestre Ribera ha donat una nova proba de la sèva inspiració.

Lo coro d' *Euterpe* mereix un aplauso, per l' aplicació que demostra y per l' acert que ha tingut en la designació de son nou director.

N. N. N.

LA TORNADA.

¡Mare de Dèu Santíssima
senyor Marqués,
quínas cosas li passen
dasde fa un mes!

Ve de Madrit y 'l reben
á l' estació,
una gent que semblava
que tingues pó'.

Se va posar en marxa
tota la gent,
com si fos d' un enterro
lo seguiment.

—Al saló de Cent, diuen:
fem cap allà,
que 'l Marqués son viatge
nos contarà.

Y al ser á la gran sala
parla 'l Marqués,
y de tan que vol dirlos
no 'ls conta res!

Que porta la Reforma;
que ja es un fet;
y que Dèu no li tinga
may en retret.

Que porta un *paradero*
també aprobat,
pro que no sab hont *para*
lo que ha gastat.

Que li va fer Granada
una ovació,
y que fou molt lluhida
la professó.

¡Que moltes granadinas,
las de més sal,
lo miravan d' un modo
molt especial!

Que 'ls *garenos* al véurel
deyan, ¡*redió!*
¡*que tio patillao!*
¡*barbi pistó!*

UN CABALLER APURAT.

—Lo barret fuig endarrera,
lo caball fuig endavant:
ja no tinch cap més sortida
que fugí á peu, galopant.

Que á Madrit, en Sagasta,
y demès gent,
li van dir qu' era l' home
més eminent

Que 'l discurs que á la Reina
va engiponar,
va fer tal terratrémol,
que feu trohar.

Que li va dar un ápat
l' Ajuntament,
mes, que en aixó li sembla,
qu' es aprenent.

¿Després d' aixó, hi ha encare
quí vol contá'
los naps que á Barcelona
li costará?

Deixi dir al que diga,
y 'l tafaner,
que vaji á Salamanca
si ho vol saber.

¡Mare de Dèu Santíssima
Senyor Marqués,
deu mil per Barcelona,
no son pas res!

Jo 'l veig, catalá ilustre
per tots cantóns,
de desde las patillas
fins als talóns.

Jo en vida li faria
un monument
com á home de més mérit
y més talent (1).

Preservis de la gota,
cuydis ben bè,
perque, ¿cóm ho faríam
sense vosté?

LO MARQUÉS D' OLORA-PELAS.

París está invadit d' espanyols.

Pero no tant d' espanyols que van á veure l'
Exposició, com dels que van á animarla ab las
sèvas habilitats.

Toreros, xulos, gitanos y bailarinas.

Espanya exposa lo que t': música de guitarra
y pantorrillas fetas al torn.

Y 'ls francesos també han caygut com uns ba-
baus á la garjola del flamenquisme.

No hi ha res que 'm fassa més gracia que veure
al *Figaro*, exclamant al final de un article:—
¡*Olle!*... ¡*Olle!*...

Mentres tant la secció espanyola del Palau de
la indústria está deserta, sense que ningú 's pren-
gui la pena d' estudiar aquella manifestació mi-
grada de la nostra potencia industrial.

Lo mateix succeheix y encare en més escala,
ab lo palau de sustancias alimenticias, construhit
en un recó de la Exposició en los últims límits
del *Quai d' Orsay*

Lo que deya un francés, á qui solen riureli las
orellas:

—La millor colecció de sustancias alimenticias
que ha portat Espanya á París, son las doscentas
bailarinas del Vaudeville. ¡Quín aliment més
grassonet!

(1) Talent, en mallorquí.

L' incomparable don Francisco de Paula, podrà dir:

—De Granada á Madrid, de Madrid á Barcelona, de Barcelona al llit, del llit á Olérdola.

En sus posesiones de O'érdola 'l tenim, desde 'l dilluns de la present senmana, descansant de las fatigas de son últim viatge de recreo, y allà pensa permaneixer fins á darrers de setembre.

A primers de octubre reapareixerá simultáneament ab las ostras.

Després de la era dels grans convits, ha comensat pèl ciudadá benemérit la era de las fontadas.

Una noticia que sembla extranya y no ho es.

Se tracta de un regidor dels que formavan part de la comitiva que assistí á la coronació del poeta Zorrilla.

Encare que no havia cultivat may la literatura, sembla que l' ambient poétich que á Granada 's respirava aque ls días, lo rosse ab lo cantor de la Alhambra y ab los poetas que assistiren á la festa, com també 'ls ayres primaverals que desprementse de la Serra Nevada 's saturan del perfum de las flors de aquells jardins, van excitarlo de tal manera... que... vamos... res... Es lo cas que va anar á la ciutat dels Càrmenes y de las Càrmenes fet un regidor vulgar y va tornarne convertit en un poeta de grans inspiracions.

¡Lo que poden l' atmósfera y l' exemple!

L' aludit regidor, pensa inaugurar, segóns diuen, la seva carrera literaria, ab un gran drama, plé de interés y d' efectes escénichs inesperats que portará 'l títul llamatiu de «*La hija del verdugo.*»

Se parla molt del últim acte del drama, que representa una vista en judici oral.

Lo únich que no se sab encara es si l' obra s' estrenará á Barcelona ó á Granada.

Tal vegada 'ls granadins serán més felissos que nosaltres y podrán dir:—LA HIJA DEL VERDUGO ha sido estrenada en Granada.

Una de las dos torres romanas de la Plassa Nova amenassa ruina. Es la qu' está adossada al Palau del bisbe, ja que l' altra sigué objecte de una sólida restauració, quan las obras que verificá 'l Sr. Altimira en la casa del Arxi-diaça.

La torre quartejada ha sigut co'ocada á redós de una paret per evitar desgracias lo día que 's cansi d' estar dreta.

Nosaltres, y ab nosaltres tots los amants de las antigüetats desitjaríam que D. Jaume l' apuntalés ab lo báculo.

No es tan pobre 'l bisbe de Barcelona, que no pugá empendre las obras necessarias per la restauració de la antiga torre

Lo Doctor Ferrán s' ocupa actualment del método Brown Secquard pera la conservació de la vida y reeiximent de la vellesa, descubert pèl célebre fisiólech francés.

¡Esperansa!

Encare confio tornar á veure á D. Francisco, sortint del aula, y menjant per berenar una llesca de pá sucata ab oli, en la botiga de casullas de la Plassa Nova.

Aixó de las montanyas russas y ferrocarrils aéreos sembla que pren peu.

Lo senyor Arájol, jove inginyer catalá ha pro-

jectat y está apunt de posar en planta un *Ferrocarril centrifugo* que deixa enderrera tot lo vist fins are, en aquesta classe de diversions.

Los ensajios qu' ab un petit modelo van verificarse á casa la ciutat, demostraren tractarse d' unas *montanyas russas* ab menos exposició y més *chic* que las altrás.

Se tracta d' un vagó que no 's limitarà á recórrer una ó més pendents, sinó que donará un capgirell complet, fent que per un moment viatjin las personas cap-per-vall.

—¡Quina ganga! deya un assistent als ensajios: «Quan hi montin senyoras ja veurém cama.»— Res d' aixó. La giravolta será tan rápida y segura, que ni sisquera darà temps de ficars'hi als mateixos que la donguin.

Ja procurarém entèralsen.

Una noticia:

«Lo Sr. Fontrodona rebé antes de ahir lo diploma de comendador de la ordre de Isabel la Católica, y ahir va tornarla á la Comisaria regia de la Exposició Universal, renunciand tal condecoració per motius de delicadesa y dignitat personal.»

Comprench perfectament l' acte de dignitat de D. Ignasi.

Lo govern no podía, no devia nombrarlo comendador.

¡Si al menos l' hagués nombrat *Tenorio!*

Parlém un instant, més que siga de passada del Ajuntament de Madrid.

Lo governador de aquella provincia prengué pèl seu compte la inspecció de la gestió administrativa de la indicada corporació municipal, trobant cada irregularitat qu' esparvera.

L' Ajuntament no tè més remey que dimitir.

ENTRE NENS.

—¿Qué fas aquí?—T' esperava.
—¿Per qué?—Per dirte que tú, ets més maca, y més bufona y més xula que ningú.

Y 'l govern no t'è més recurs qu' entregarlo als tribunals.

Y ara girém los ulls enrera.

No fa encare un més, lo nostre inclit D. Francisco de Paula era obsequiat per aquells regidors ab una planxa, ab un gran ápat, y ab una inmensitat de bolados.

Y D. Francisco, sempre oportú, deya ab tota la boca:

— ¡Oh admirable Ajuntament de Madrit, primogénit dels Ajuntaments d' Espanya!.. Sápigatot-hom que jo 'm glorió y m' enorgulleixo de haver-te pres per modelo.

No ha transcorregut un més desde que tan famosas paraulas sigueren pronunciadas y avuy l' escándol més espantós rodeja á la corporació municipal madrilenya... al modelo de D. Francisco de Paula.

Per lo tan siguém lógichs.

Aquí 's presenta una confessió explícita y categórica, una confessió que no t'è preu.

Si l' Ajuntament de Madrit ha sigut modelo del Ajuntament de Barcelona, aquest ha de haver incorregut per forsa en las mateixas faltas, en las mateixas imprevisións, en los mateixos despilfarros.

Ja no falta sinó que 'l Sr. Antúnez prengui per modelo al Sr. Aguilera.

Sr. Antúnez: del govern civil á la p'assa de sant Jaume la distancia es curta.

¡Cops al bulto, Sr. Antúnez!

Una de las cosas que actualment més cridan l' atenció en la Exposició de París, es, segóns diuhen, lo concurs de animals cebats.

Aquí, á Barcelona, vostés ho recordarán: sense necessitat d' embolicarnos ab animals, ni ab concursos, lo que més cridava l' atenció dels forasters, era la presencia freqüent de regidors cebats.

Diuhén aigüns periódichs que hi ha tres distintas casas extrangeras que han fet proposicións al Ajuntament per encarregar-se de la reforma de Barcelona.

Suposém que 'ls carrers que de la reforma resultin, serán *entarugats* á crema dent.

A París s' está celebrant un Congrés completament silenciós.

Los discursos quedan reduhíts á una serie de gesticulacións y ademáns mímichs.

Se tracta del Congrés dels sorts muts, en lo qual se discuteix la seva situació dintre de la familia y de la societat y las modificacións que sobre 'l particular haurían de introduhirse en las lleys.

Un pás més, y 'ls muts demanarán que 'ls elejixin diputats.

Ab lo qual, ignoro si 'ls pobles serán més felissos que ara; pero sí pot asegurarse que s' estolvianrán migranyas y mals de cap, com los que produheix l' abús de la paraula en las discussións parlamentarias.

Diálech pescat al vol.

— ¿Te recordas cóm se diu la germana de 'n Lluís?

— ¿Aquella tan rossa?

— La mateixa.
— Se diu... se diu... ara no me 'n recordo... (Després de barrinar una estona)... Se diu un nom de pruna.

— ¿Un nom de pruna?

— Sí, home, sí... 's diu *Claudia*.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. **XARADA 1.ª**—*Ma-ta-las ca-llan-do.*
2. **ID. 2.ª**—*Pi-a-no.*
3. **ANAGRAMA.**—*Gorch-Groch.*
4. **MUDANSA.**—*Mal-Mel-Mil.*
5. **TRENCA-CLOSCAS.**—*Las papallonas.*—*La Dida.*—*Soler.*
6. **LOGOGRIFO NUMÉRICH.**—*Bartomeu.*
7. **ROMBO.**—
M
M A R
M A R I A
M A R T E L L
R I E R A
A L A
L
7. **GEROGLÍFICH.**—*L' esca s' encen.*

A VORA 'L MAR.

Uns hi van per pendre banys,
altres hi van per la fresca,
altres per passar la estona:
aquesta hi va per la pesca.

LLIBRERIA ESPANYOLA. RAMBLA DEL MITJ, N.º 20, BARCELONA

SINGLOTS POÉTICHS PER D. SERAFÍ PITARRA

Nova edició de luxe en octau ab profusió de ninots

	Actes.	Autors.	Plas.
La Esquella de la torratxa.	2	D. Serafi Pitarra..	0.50
La Butifarra de la llibertat..	1	id.	0.50
Lo Cantador.	2	id.	0.50
Lo Castell dels tres dragons..	2	id.	0.50
¡Cosas del oncle!..	1	id.	0.50
Ous del dia..	2	id.	0.50
Las Pildoras de Holl way.	1	id.	0.50

Pròxims à publicarse per estar agotats

Un mercat de Calaf..	2	id.	0.50
L' Africana, paròdia d' aquesta magnífica òpera.	id.	id.	0.50
La Mort de la paloma.	id.	id.	0.50
Si us plau per forsa..	2	id.	0.50

Pròxims à acabarse.—Edició en quart.

Las Carabassas de Monroig..	id.	id.	0.25
Lo punt de las donas.	2	id.	0.25
La Vaquera de la piga rossa..	2	id.	0.25
Lo Boig de las campanillas.	id.	id.	0.25
Un barret de riallas..	1	id.	0.25
La Venjansa de la Tana.	2	id.	0.25
Liceistas y cruzados.	2	id.	0.25
En Joan doneta.	1	id.	0.25
Los Héroses y las grandesas.	2	id.	0.50
L' últim Trencalós.	id.	id.	0.25
Faust, parodia de aquesta magnífica òpera.	id.	id.	0.25
El Profeta	id.	id.	0.25
Grà y Palla, paper per matar ratos, colecció de poesias	id.	id.	0.50

	Actes.	Autors.	Plas.
Cinch minuts fora del món.	1	Eduart Aulés	0.50
Lo diari ho porta.	1	id.	1
Tres blancs y un negre.	1	id.	0.50
Cel Rogent..	1	id.	1
Cap y cua.	1	id.	1
¡Tét cor!..	1	id.	1
Per no mudarse de pis..	1	id.	1
¡Mal pare! (drama).	1	Joseph Roca y Roca.	2
Lo Bordet, original.	3	id.	2
Lo plet de 'n Baldomero, comedia	3	id.	2
Passió política. Tragi-comedia satírica historica	4	id.	0.50
escrita per los Srs. Real y Roca, il·lustrada ab 17 caricaturas..	4	D. Pau Bunyegas.	0.25
Una noya es per un rey.	1	Dos gats dels frares.	0.25
Antany y enguany.	1	D. Joseph M.ª Arnau.	1
Un pollastre aixelat..	1	id.	1
Al altre món.	2	id.	1
La por guarda la vinya.	1	D. Lleó Fontova.	1
Las Atmetllas d' Arenys.	1	D. Joseph M.ª Arnau.	1
Un embolich de cordas.	2	id.	1.50
La sabateta al balcó.	2	D. Frederich Soler.	1.50
La Urbanitat.	2	id.	2

OBRAS DE C. GUMÀ

	PTAS.
Fruyta del temps.—Colecció de poesias, formant quatre tometes titolats: Fruyta amarga, Fruyta verda, Fruyta agre-dolsa y Fruyta madura, 2.ª edició, ilustrada. Cada tomet 0'50 pessetas, tots junts.	2'00
L' amor, lo matrimoni y 'l divorci.—4.ª edició, ilustrada.	0'50
Del bressol al cementiri.—4.ª edició, ilustrada.	0'50
Buscant la felicitat.—3.ª edició, ilustrada.	0'50
Petons y pessichs.—3.ª edició, ilustrada.	0'50
Barcelona en camisa.—3.ª edició, ab dibuixos.	0'50
Lo deu del sigle.—2.ª edició, ilustrada.	0'50
¿Home ó dona?—2.ª edició, ilustrada.	0'50
La dona nua (¡Moralment!)—3.ª edició, ab dibuixos.	0'50
Tipos y topos.—(Colecció de retratos). 2.ª edició, ilustrada.	0'25
¡Guerra al cólera!—Instruccions per combatrel, pèl Dr. C. Gumà.	0'50
Cla y catalá.—Llissons de gramática parda. 2.ª edició, ilustrada.	0'50
Don Quijote de Valcarca.—Viatje extraordinari.	0'50
¡Ece Homo!—Monólech representable, 4.ª edició.	1'00
Mil y un pensamientos.—Colecció de máximas y sentencias, escrita expresament pera la classe obrera. Un tomo de unas 100 páginas..	1'00
Lo Rosari de l' Aurora.—Album humorístich, ab infinitat de caricaturas, 2.ª edició.	0'50
Filomena.—Viatje de recreo al interior d' una dona.	0'50
Lo cólera y la miseria, y una carta al Dr. Ferrán..	0'50
Sobre las donas.—Polémica entre C. Gumà y Fantástich..	0'50
Gas y gat.—Juguet cómich en un acte y en vers. 2.ª edició.	1'00
Vuyts y nous.—Ab lo retrato del autor.	0'50
Un cap-mas.—Juguet cómich en un acte y en vers..	1'00
20 minuts de broma.—Un tomet que conté dos monólechs representables, titolats: ¡Tres nicos! y Un cessant. 2.ª edició, ilustrada.	0'50
Lo pot de la confitura.—Colecció de poesias..	0'50
La Exposició Universal.—Humorada agre-dolsa, en vers, 2.ª edició.	0'50
Cura de cristiá.—Juguet cómich, en un acte y en vers. (En colaboració ab J. Roca y Roca).	1'00
Guia cómica de la Exposició Universal.—Un tomo d' unas 100 páginas, ab un plano y varios dibuixos.	4'00
L' amor es cego.—Juguet cómich en un acte y en vers.	1'00
Una casa de dispesas.—Juguet cómich en un acte y en vers.	1'00

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútu, bé en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responem de extravios, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

Trenca Caps

XARADAS.

I.

DE DE PARIS DE FRANSA.

Al senyor director de LA ESQUELLA.

Per fer un punt d'home gran
vaig volguer aná á París,
en aquest inmens país
que sentia alabar tant.

¡Quín poble es aquest! ¡renoy!
may n' he vist cap de tan gran;
al menos es, suposant
com cent vegadas Sant Boy.

Tot aquí ho trobo extrany jo,
puig no conech á ningú;
pro, ja se di *uy, mussiu*,
qu' en catalá es si senyó

Volent parlar en francés.
vaig dir: *Mi gustar me molta*;
y 'm vaig sentir:—Poca solta
que no ho veu que aixó es inglés?

Quarta Exposició he seguit,
y á la torre de 'n Raffel
vaig pujar, que fins lo cel
casi 's pot tocá ab lo dit.

Mentres dalt de tot jo era
lo cel se va obrí un xiquet
y vaig beure un angelet
que penlinava á Sant Pere

Hi ha unas *madames* per 'qui
molt macas, no 's pot negar:
pro, la gracia *tot*, á mí
m' agrada més, parlo clar.

També aquí portan barrets
ab *tres-quart* llarga al davant
perque 'l sol no 'ls toqui tant
als rostres delicadets

De l' aygua aquí 'n diuhen ó,
de un xicot *petit garson*
y de una casa, *meson*,
ba, ba; no ho entench jo aixó.

No sè perquè han de canviar
los noms de tot á n' aquí;
lo que *hu pa, pa*, y al *vi, ví*,
com nosaltres, net y clar.

A la fonda ab molta astucia
la carta en francés me fan,
y jo quedo enterat tan
com que si 'm diguessen Lluçia.

Vaig entrar á casa un sastre
per *dos-tercera* comprar
y me varen presentar
un plat d' arrós ab pollastre.

Després també vaig anar
pera comprar un *segona*
y una *medám* molt guassona
me va dir: *No comprém pa*

En sí, no vull més apuros
ab qui no m' entén per res,
ab l' únich que m' han entés
ha estat ab quatre cents duros
que hi gastat sols en mitj mes.

J. STARAMSA.

II.

Digas *Dos-quart* á lo *Tot*
que treguí aquella *dos-hu*
dels pantalons del xicot
de la *Tres-dos*; perque tú
has de aná á cal teu nebot.

ESPERANSA Y ANGELET.

ANAGRAMA.

Pel *Total* quan la caló
casi bè no deixa viure,
ni que á molts los fassi riure
jo *tot* en lloch de bastó
un paraygua molt grandot.
Aixís may me toca 'l sol

OUS.

—¡Quíns ous tan menuts me dona!
—¡Ay, filla, tots son aixís!
—¿Y tan cars?—¡Oh! Es que escassejan
los ous en aquest país ..

y no 'm mullo poch ni molt
si acás cauben quatre *tot*.

MARANGY.

ACENTÍGRAFO.

Parlant de la Margarida
diu molts cops lo senyor Gual:
—*Total* molt més aixerida
si no estés may tan *total*.

SALDONI DE VALLCARCA.

TRENCA-CLOSCAS.

S. DANIEL COTS.

VILAFRANCA.

Formar ab aquestas llettras lo títul de una pessa catalana.

OCAPI RASGUEFI.

INTRÍNGULIS.

Buscar una paraula que anantli trayent una lletra del davant dongui 1.ª Tots los cossos ne tenen.—2.ª Un coll pero no de persona.—3.ª Propietat del mèu cabell.—4.ª Lo que fan molts joves á las senyoretas y 5.ª consonant.

J. TERRY.

GEROGLÍFICH.

III I III
I III I
III
I
SON
×××××××
O
NAS

J ROJAS.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.